

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. Advocatus & Procurator.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

quisque habet se defendendi à duris tormentis, &c. Vnde colligit, falsum esse, servum illum peccare adiuvando, non enim peccat, ut patet ex dictis, & consequenter quoad hoc eadem erit ratio de securi illa, & de servo.

Quartò: Si Reus ex se potest effringere carcerem ob sui conservationem, id certe est propter amorem, quem quisque debet sibi ipsi: ergo poterunt eius Pater, & Mater, qui una persona censentur cum filio, quisque sapè magis amant filios, quam seipsos. Et certe quis servus negabit Matri posse adjuvare filium (quem mortuum timet) ad carceres effringendos, illumque servandum? Si Matri id concedis, ergo Patri, ergo fratri, sorori, amico, ergo cuicumque proximo, qui ex charitate movetur ad adiuvandum. Semper autem suppono fugam huius in damnum Reipubl vel vitæ alterius vergerè injustè non debere, ut ex se patet.

§. III. Advocatus, & Procurator.

Quas causas possit Advocatus patrocinari, dixi sup. lib. 1. c. 3. §. 7. Rursus ex sup. lib. 1.8. tr. 4. cap. 2. §. 6. n. 12. colligi potest, An teneatur restituere pecuniam peccuniarum, quam Clientis, injustè defensus solvisset: ut item, An teneatur patrocinari extreme indigenti? sup. lib. 5. c. 1. per totum, nunc ergo dumtaxat addendum aliquid est de stipendio ipsi debito.

1. Et primò, quidem prohibetur in iure leg. sumptus, ff. de pactis, & alibi, posse Advocatum cum Cliente loco stipendij pacisci de quota parte litis, hoc est, de dimidia, vel tertia, vel quarta parte ipsi danda, si lis vincitur. Ratio prohibitionis fuit, ne per fas, vel nefas Advocatus sententiam promoveret. Rursus prohibetur ne idem de pretio conveniat cum Cliente post inchoatam litem, sed vel ante illam inceptam, vel post finitam, colligitur ex cap. infames 3. q. 7. Ratio fuit, ne Clientis postquam ostendit Advocato sua arma, cogeretur stare pretio, quod Advocato liberetur. Ceterum, si nulla interveniat fraus, vel fraudis periculum, non existimo cum Dian. p. 2. tr. 16. res. 47. has leges obligare in conscientia, quia fundantur in presumptione fraudum. Sicuti autem posse Advocatum post victoriam accipere quæ gratis dantur, certum est, ita magnum periculum erit, ne non gratis dentur, quando ab Advocato nimia sollicitudine requiruntur: dabit enim Clientis ex timore, ne alias ab Advocato injustè vexetur.

2. Præterea potest Advocatus accipere integrum stipendium pro lite promissum, quando promittitur quid determinatum pro tota lite ad finem usque, etiamsi Clientis eam non prosequatur. Lege Fag. p. 8. c. 38. Ratio est, quia sicuti, qui locat operam suam pro anno, non debet suo pretio defraudari, si per ipsum non fiat illam ponere, ita in casu nostro. Quando tamen Advocatus propter infirmitatem, v. g. non servit, solum meretur stipendium pro tempore servitij. Quando item Advocatus, dum non agit huius Clientis causam, suscipit aliam, quam non suscepisset, si priorem fuisset prosequutus, compensare debet lucrum, nec potest gaudere priore stipendio. Quando denique Advocatus potius elegisset amittere stipendium, & non laborare, quam contrà, non valet saltem integrum exposcere stipendium, quia iam non laboravit. Vide tamen quoad hoc postremum ea, quæ notavi lib. 8. tr. 3. c. 8. §. 3. n. 15.

3. Pari modo iuste stipendium accipiet, quod solet quolibet anno dari, tamen eo anno nullam causam Clientis agit, nam (secluso pacto, cui esset standum, ipse est paratus advocare, onusque subit respuendi adversæ partis patrocinium. Si in decursu litis Clientis transigatur cum adversario, finiturque lis per transactionem, licet item Advocatus accipiet determinatum stipendium promissum pro tota lite; nam non stat per Advocatum, ut lis per suos terminos non currat. At si non fuerit determinatum pretium pro tota lite, sed Advocatus serviat ad ratam anni, hanc solam accipiet. Illud de subtractione ex negatione sui laboris, quod modò dixi, & de suscepiore

M m aliatum

... cum tanto suo damno. Probabile item est, possit
... effringere, & rumpere carcerem; saltem cum
... restituendi tractationis desinunt: quod tamen
... non esse in usu putat Less. lib. 2. c. 31.
... restituuntur non esse in usu putat Less. lib. 2. c. 31.
... Ratio est, quia, qui potest velle finem, po-
... tesse media, neque id est inferre vim publicæ
... per hanc enim, prohibetur, ne fiat vis con-
... & Ministros, quando i se agunt, non ve-
... Idem puto, si quis sit in
... & carcerem. Idem puto, si quis sit in
... & propter paritatem rationis in Tri-
... in carcere, inquam, attes-
... ob peccatum delicti: in carcere, inquam, attes-
... vel pro longo tempore, nam pro
... vel ordinario habet ius Iudex. Lege Dian. part. 2.
... Less. Malderum, potestne fugere è carcere,
... Quod de Religioso, potestne fugere è carcere,
... ut se suo Superiori mitiori sistat? De hoc lege
... ut se suo Superiori mitiori sistat? De hoc lege
... lib. 6. in Dec. c. 8. n. 12. stridiis loquentem: sed
... Ob. d. 4. p. 14. & Suarez
... lib. 2. c. 10. n. 10. & 11. loquentes
... lib. 2. c. 13. n. 28. loquentem
... & Granad. tom. 2. tract. 2. c. 1. n. 1. conclud. missimè quoad
... 2.2. quæst. 69. art. 4. post §. concl. missimè quoad
... modo fugiat, non ut vagetur, sed ut ad Su-
... vel Pontificem pro remissione confugiat.
... Denique potestne quis licitè adjuvare dictum
... ad fugiendum, & ad carcerem effringendum?
... Certum est Ministros, & Officiales Iustitiæ non
... officio teneantur custodire. Certum est
... Alios posse consulere Reo, ut fugiat, quia
... licet potest fugere, poterit & consiliorum consule-
... vel sanè probabile ex d. Lugo, loco
... licet dari ipsi instrumenta, ver-
... ut ipse Reus effodiat parietem, vel
... carcerem fugiat, quia ut modò dixi qui
... licet ponit finem, licet ponit & media.
... An alij possint adjuva-
... carceris fractionem, ad quod sic
... Lugo: Omnes negant, posse alios inva-
... effringendo portas, vel alia si-
... Si enim non licet effringere portas, vel effo-
... minus licet domus privata, minus licet domus publica,
... potestas pateretur vim, & offenderetur;
... Reus ipsi propter naturalem ius conservandi se ip-
... non tamen hoc licet aliis, quibus
... ad sui conservationem. Et paulò
... quis possit Reo secu-
... non verò servum, qui
... instrumentum inani-
... Servus itaque (ait)
... rem
... Domi-
... ut diximus, atque idem, & Domi-
... præcipiens servo, quod servus
... facere non potest: securis autem scindendo non
... nec qui illam mittit, cum nec sit causa pec-
... nec ipse cooperetur immediate effractioni carceris,
... cui nequeo subscibere.
... quia universaliter qui potest ponere finem,
... ut dictum est, adhibere media. At medium
... Reum in effringendo carcerem, habere meum, vel
... servum adiuvantem.
... quia diximus sup. lib. 8. tract. 2. cap. 6. n. 3.
... negare de Lugo citatus ibid. me forari posse,
... non habeo, pro extremo indigente; quod
... ipse licet potest, possum & ego eius proximus,
... per me tanquam per instrumentum surripit
... extremè indigens; liquidem: Qui per
... per se ipsum facere videtur.
... quia falso supponitur esse peccatum, adjuva-
... Reum in effringendo carcere: si enim non est pec-
... nec erit pro adiuvante, publica
... tunc non patitur injustè vim, vel of-
... quia in eo casu iussit ille, & consequenter
... nam ut modò vidimus, potestas pub-
... ius habet cogendi malefactores ad carce-
... potest præceptum, seu tollere ius quod

Part. I.

aliarum causarum, semper est proportionaliter in similibus applicandum.

5. Denique, si Advocatus agit propriam causam, licetque vincit, pars autem adversa cōdemnetur, ut solvat expensas, poterit ipse accipere expensas, quæ debentur Advocato, & quas solvisset, si Advocato usque esset Ratiō est, quia labor, quem ipse suscipit, in sua causa defendenda, meretur illud stipendium, quæque debet cedere in utilitatem adversarij. Quæ diximus de Advocato, propter paritatem rationis etiam de Procuratore dicta censentur.

§. IV. Accusator, & Denuntiator.

1. Quando crimen proximi Superiōri aperitur solū propter bonum, & emendationem fratris, dicitur denuntiatio paterna, quando, ut delinquens puniatur, dicitur denuntiatio iudicialis: quando ut Superior pro suo munere faciat, quod iudicabit expediens, dicitur propriè denuntiatio canonica: nam latè appellatur etiam iudicialis, quia fit Superiōri, ut Iudici. Denuntiatio autem iudicialis etiam propriè sumpta differt ab accusatione, nam qui accusat, suscipit in se onus probandi, debet se subscribere accusationi, si non probat, patietur ex Iure poenam rationis, quæ non subit denuntiator.

2. De his autem plura sunt, & varia, quæ clare afferuntur à Doctoribus illis. Ego enim illud hîc duntaxat preferam, quod timor, & probum virum totis nudulterius, meque de suo timore amicè consuluit. Dum is, nomine Caius, rure domum reverteretur sub primam noctem, aggressus ex improviso à Titio vulneratur gravi vulnere, nullis præsentibus, & ut ipse faceret, nullis non solum vehementibus, sed ne probabilibus quidem existentibus coniecturis, quibus probare possit à Titio (quem certissimè cognovit) fuisse vulnus infectum. Querit ergo, an peccet, si Titium bonæ famæ virum ad Iudicem deferat? Ratio timoris, & dubitationis fuit, quia, occulto existente delicto, infamaretur proximus, qui ius habet, ne famam amittat ex occulto crimine. Id simile contingit non multo hîc tempore, nam improbus quidam Religiosus tentavit puerum indecò è osculari, nescio quo occultissimo in loco, dubitatūque fuit, An Pater rem deferre ad Superiorem palam poterit, quamvis eiusdem Religiosi aliàs optimi nominis infamia ferisset consuetura?

3. Antequam responderem, volui aliquot Doctores evolvere, ex quibus afferam hîc instar omnium duos, Fagundez, & de Lugo. Prior loquens, an accusatio fieri possit non præmissa correctione, & ait, lib. 8. in Decal. cap. 47. num. 16. Vidi saepe dubitari, an ante accusationem præmittenda semper sit fraterna monitio? & sic Respondeo. Prima Conclusio, si accusator potest probare in Iudicio accusationem, quam proponit, non tenetur præmittere fratrem admonitionem, sive in ea vindictam propriæ injuriæ intendat, sive publicum bonum Reipublicæ, quæ vult, ut publica delicta puniantur, ac scelerati timore supplicij cohibeantur. Et paulò post addit tres hujus rei rationes. Primam, quia nimis esset difficile obligare atroci affectum injuria ad faciendam injuriantis correctionem fraternam, existente injuria publica, quæque probari potest. Secundam, quia delinquens sic publicè ius unicuique dedit, ut accusare ipsum posset. Tertiam, quia in accusatione directè, & immediate intenditur bonum Reipublicæ, non verò delinquentis pecuniare bonum, ad quod immediate tendit correctio, &c. Secunda Conclusio, quando crimen occultum, & in Iudicio probari non potest, tunc tenetur accusator ante accusationem præmittere admonitionem, & peccat mortaliter contra Charitatem nisi illam præmittat, si ex illa emendatio peccatoris speratur, præsertim si ipse sit persona honesta, bonæ famæ. Excepienda tamen sunt crimina ex se contra bonum publicum, qualia sunt heresis, falsificatio nummorum, prolatio in Principem, & similia. Hæc ex Fagundez. Vides occultum crimen non posse in Iudicio ferri, si qui illud commisit, sit Persona bonæ famæ, &c.

4. De Lugo autem, tom. 2. de iust. d. 37. §. 7. loquens non de accusatione solum, sed de denuntiatione, quæcumque de denuntiatione iudiciali, sic habet: *potest, An ut denuntiatio licitè fiat, requiritur probatio infamiam. Supponimus autem, neminem posse licitè denuntiare, nisi quod bona fide putat posse probare legittimè probari (loquitur, puto, prater heresim, quæ infestè est, &c.) alioquin sine ulla fructu infamiam committimus. Hoc supposito, prima sententia (n. 77.) docet, non posse iudicè denuntiare peccatum secretum, nisi possit illius crimen probare, nisi crimen sit tale quod non det in Reipublica, vel innocentis grave damnum. Quæ sententia (n. 78.) videtur verior, quam alij putarent supponere, ut communem. Suarez, Filliucius, Molina, &c. faciunt accusantem, quæ probare potest, sic habere rationem denuntiandi aliusque malicia deviationis; præsumunt enim bonum commune, contra quod est, si scirentur homines, se posse impunè peccare, aliusque metu pateretur eorum delicta non essent divulgata. Hæc ille, de illud, (quæ probare potest, & quod bona fide putat probare in Iudicio probare) Cum ergo Caius, & ille putaret, si bona fide posset vulnus, & osculum probare, tunc nec posset illud denuntiare.*

5. Equid in asserto in rigore theotico sic esse non sentiendum, & id probari à prædicta doctrina legorum. Ceterum in praxi putarem cum de Lugo, simili lib. 4. de iust. moral. d. 46. num. 3. nunquam occurrere iudici defensori ab eo, qui iuriam passus est vel ab his, ad quos iuxta Doctores iuriam pertinet, ut Pater, Frater, &c. Vide apud Fagundez cap. 48. num. 10. & Sanchez, lib. 6. consp. 1. d. 1. de peccatis autem suppone abesse debere odium, & delictum injustè vindictæ. Ratio doctrinæ datæ potest esse, quod nunquam defunt rationes propalandi, & favescenti praxi. Quis enim est ille, qui hodie ad Superiorem vel Iudicem non deferat saltem per viam querelæ, iurias sibi illatas quocunque in loco, & quocunque ne illas acceperit? Et merito. Primum, quia Iudex, Prælati, quibus multa sunt cognita, quique, ut dicitur, valde longas habent, aliquas fortasse iustitias expiscabuntur, per quas possint ad iudicium procedere: & se ipsa nullius evenit, ut occultissimè delinquentes comprehensi ab industriis Ministri, non id fuerint. Facit huc praxis, quam approbat Lugo, cap. 29. num. 131. apud de Leg. loco citat. §. 6. non contra Navarum, per quam Iudices secularis non procedunt ad speciem inquisitionem contra aliquem personam.

6. Secundò, quia nimis esset onerosum injuriantem antequam deferat, ipsi sit speculandum, an rectus habeat an probi iij sint, an adsint conjecturæ vehementes, & probabiles, &c. id fieri debere in propriè dicta accusatione mitum non est, quia per accusationem hoc sibi cum accusator imponit, at denuntiator Iudicis Officium duntaxat implorat, cetera ipsius prudentiæ remittit.

7. Tertiò, quia summum malum Reipublicæ est scelus hac impunitate occultis criminis animum vexandi proximum; nam, quando sciunt se, quomocunque occultè peccaverint, esse apud Iudicem probedos, avertentur facilius à malis.

8. Quartò, præstat Superiorem scire delicta subditi non solum in foro paterno, sed in iudiciali: nam licet quando probari non possint propter defectum Testium procedere nequeat ad poenam, tamen illa cognitio serviet saltem, ut forte incidentem eundem in simili peccata, possit postea Iudex securius castigare, & fortasse si hic sit secundus Casus, possit confirmare alium ante ab eodem Superiore cognitum. Favet lex cum quæ nunc tem, §. 1. ff. de injuriis, quamvis valde à Christianis moralis limitanda, dum edicit, expedire crimina non propalari.

Eum, inquit, qui nocentem infamavit, non esse bonum.